

EKKLESIA AMSSTERDAM zondag 14 november 2021

Wereldmoeders

Geeske Hovingh

Het Wereldhuis is een plek waar vreemden uit alle windhoeken samenkomen, waar bemoediging tastbaar kan zijn en soms stappen vooruit worden gezet, maar ik zou liegen als dat het hele verhaal is. De meeste van onze bezoekers leiden door het ontbreken van een verblijfsvergunning een zwaar bestaan aan de onderkant van de samenleving. Ze staan in de overleefstand, met gebrek aan basale dingen als warme kleding, onderdak en gezond voedsel. En daarmee lopen ze het risico slachtoffer te worden van geweld en uitbuiting.

Een nog kwetsbaardere groep binnen deze groep vormen moeders en hun kinderen. Hoe door de wol geveerd we als team intussen ook zijn; als het geluid van een binnenrollende kinderwagen klinkt, dan schrikken we. Want het betekent bijna altijd: werk aan de winkel én grote kans op leed dat onder je huid kruipt. We zien moeders verkrampd van de stress binnenkomen, kinderen die niet van hun zijde wijken, of juist bij iedereen behalve hun moeder op schoot kruipen. Soms blijken de vragen overzichtelijk en gaat het om een pak luiers of een luisterend oor, maar meestal betreft het iets groters, namelijk onderdak. En dat is een probleem. Want in Amsterdam is er voor deze groep geen toegang tot de gemeentelijke opvang. Die zou namelijk niet op kinderen ingericht zijn en daarnaast is er in Nederland sprake van een zogenaamde 'voorliggende voorziening': de Gezinslocatie. Dat klinkt gezelliger dan het is, zo ervoer ik toen ik er zelf een keer rondkeek.

Een van onze bezoeksters moest vanuit het AZC met haar dochttertje ook naar zo'n Gezinslocatie en kreeg te horen dat ze maximaal 21 kilo aan bagage mee mocht nemen. 'Waarom 21 kilo?' vroeg ze aan een medewerker. 'Dat is het maximale gewicht dat je mag meenemen op je vlucht terug naar Rusland,' luidde het antwoord. Alles op de Gezinslocaties staat dus in het teken van terugkeer naar het land van herkomst. Terugkeer naar een land waar in de meeste gevallen de kinderen niet eens geboren zijn, waar geen vangnet wacht en waar een vrouw niet voor niets vandaan is gevlucht.

De onwil om naar zo'n Gezinslocatie te gaan is dan ook groot en kunnen we helaas met veel wanhopige verhalen illustreren, zoals dat van de Nigeriaanse die met haar kinderen noodgedwongen op een balkon in de Bijlmer sliep of de Liberiaanse die uit pure wanhoop met haar baby in een auto stapte van een man die haar zogenaamd zou 'helpen'. Vervolgens is ze opgesloten in een kamertje waar ze door een aantal mannen stelselmatig is verkracht. Trillend van woede zat ik naast haar tijdens haar aangifte bij de politie en ik kon alleen maar denken: dit had voorkomen kunnen worden.

Naar aanleiding van dit laatste verhaal hebben we bij wethouder Groot Wassink vurig gepleit voor het creëren van een tussenstation waar ongedocumenteerde vrouwen en hun kinderen tot rust kunnen komen. Waar zij en hun kinderen medisch onderzocht worden en waar ze samen met hulpverleners gericht verkennen waar het perspectief ligt. Hier? Of wellicht elders? Als een vrouw maar weer eigenaar van haar verhaal kan worden. Want dan kan ze ook veel gerichter stappen zetten om een toekomst voor haarzelf en haar kind(eren) op te bouwen.

Voorzichtig bereiken ons intussen geluiden dat de Gemeente Amsterdam het idee van zo'n tijdelijke gezinsopvang verkent maar tegelijkertijd blijven de kinderwagens het Wereldhuis

binnenrollen. Dan hebben we op dit moment meer aan de engelen van het Kleiklooster, van de Lutherse Diaconie of het Jeannette Noëlhuis. Dat zijn liefdevolle pleisterplaatsen waar de moeders en kinderen soms een paar maanden kunnen verblijven. Ook de organisatie 'Kerkbed' voorziet in tijdelijke logeerplekken in het kerkelijke netwerk. Dat helpt ons en vooral de vrouwen en hun kinderen om wie het gaat enorm, want we kopen er tijd mee waardoor we dingen kunnen uitzoeken, bijvoorbeeld met een advocaat. En met eenmaal wat vastere grond onder de voeten, komen deze vrouwen langzaam uit de stress tevoorschijn, kunnen ze weer een beetje plezier maken en hun kinderen liefde en aandacht geven.

En daar sluit ons nieuwe project Wereldmoeders! op aan waarmee we in januari van start willen gaan. Het is geen permanente opvang, maar het idee is nu om in ieder geval één dag in de week de deuren te openen van het Diaconaal Centrum Oost in Amsterdam-Oost waar de moeders en de kinderen de hele dag terecht kunnen voor spelletjes, gym, ontspanning en workshops. Zo krijgen wij een beter beeld van de vrouwen om wie het gaat en hun problematiek en andersom ontzorgt het hen - zoals dat in vakjargon heet. Ze kunnen met elkaar een bak koffie drinken, nieuwtjes uitwisselen en vervolgens, als de tijd daar rijp voor is, geïnformeerd worden over hun basisrechten, opvoedingsthema's, zelfverdediging en andere voor hen relevante onderwerpen.

We zijn ervan overtuigd dat dit project in een grote behoefte gaat voorzien en we hopen dat het de vrouwen bouwsteentjes biedt waarmee ze stappen vooruit kunnen zetten. En iedere financiële bijdrage daaraan, is dan ook van harte welkom.

Ten slotte: het leed dat we dagelijks zien in het Wereldhuis is soms immens groot. En zoals gezegd, als er kinderen in het spel zijn, gaat dat nog extra onder onze huid zitten. Niemand van hen heeft voor dit leven gekozen. Ieder van hen heeft recht op kwaliteit van leven. Hoe we het volhouden? Dat is wel een beetje vergelijkbaar met wat Nobelprijswinnaar Denis Mukwege vorige week in *Trouw* zei. Hij is arts in een Congolese kliniek waar hij vooral vrouwen behandelt die slachtoffer zijn van seksueel geweld en daarover zegt hij het volgende: 'Ik geloof in vooruitgang, ook al zijn er momenten geweest waarop ik de hoop dreigde te verliezen. Ik ben wel eens het ziekenhuis uitgelopen omdat ik de ellende niet langer kon verdragen, maar ik werd teruggehaald door de vrouwen die ik behandelde; door hún ogen zag ik de schoonheid weer, een flikkering van hoop, en hervond ik het vertrouwen dat alles goed zou komen.'

Dat is precies wat ons gaande houdt. En het doet mij een diepe buiging maken voor al die Wereldmoeders die we ontmoeten en die koste wat kost zo goed mogelijk voor hun kinderen proberen te zorgen.

Dat het hen beter mag gaan. Dat alles goed zal komen.

Zo moge het zijn.